

**Zienswijze met betrekking tot geletterdheid / een geletterde en zelfredzame lokale gemeenschap.
Opgesteld door Wanda Prins en Erna Staal van (Digi)taalhuis en Bibliotheek Gouda – mede namens
diverse partners uit het Taalakkoord Gouda.**

Gouda, 26 juni 2026

Aan de gemeenteraadsleden en het college van burgemeester en wethouders,

Met deze brief vragen wij uw dringende aandacht voor het volgende:

We hebben met belangstelling kennis genomen van het gepubliceerde Samenlevingsakkoord Gouda. Het akkoord bevat zeker aanknopingspunten om gezamenlijke doelstellingen op het gebied van een toekomstbestendig, veilig en inclusief Gouda te realiseren – zoals dat in de afgelopen periode ook veelvuldig gebeurd is, met alle positieve resultaten van dien (zie diverse jaarverslagen, halfjaarlijkse verantwoordingen en impactmetingen).

Wat helaas *totaal* ontbreekt in het conceptakkoord, is de **structurele aandacht voor geletterdheid** van de Gouwenars. Dat verbaast ons niet alleen, het verontrust ons in hoge mate. Landelijke onderzoeken wijzen al jaren achtereen op de toenemende kosten (en dalende belastinginkomsten) van een samenleving waarin laagtaalvaardige mensen op meerdere plekken buiten de boot vallen. Laaggeletterdheid ligt aan de basis van veel andersoortige problematiek, waarvan lage banenkansen, gezondheid en armoede de drie belangrijkste zijn. Iemand die niet (goed) kan lezen en schrijven, krijgt grote problemen bij het vinden en behouden van werk. Cijfers uit onderzoeken van *Pharos* en *Stichting Lezen en Schrijven* laten zien dat laaggeletterde mensen korter leven en een groter beroep doen op de zorg van huisarts en het ziekenhuis, omdat zij minder gebruik weten te maken van onafhankelijke vóór- en nazorg. Dit brengt kosten met zich mee die voorkomen kunnen worden. In de schuldhulpverlening is het ook al jaren duidelijk dat zonder de aanpak van de onderliggende problematiek (ontbreken van vaardigheden op het gebied van taal en rekenen) sanering van schulden zinloos is, omdat laaggeletterden eerst weerbaarder en zelfredzamer gemaakt moeten worden – ook op digitaal vlak –, willen ze niet periodiek terugvallen in het midden van informatie met nieuwe schulden tot gevolg.

Kinderen van laagtaalvaardige ouders, ook zij die geboren en getogen zijn in Nederland, hebben op hun beurt óók weer moeite om mee te komen in de maatschappij door het ontbreken van voldoende basisvaardigheden. Dit komt met name omdat de thuisomgeving een grote rol speelt in de taalontwikkeling van kinderen. Die cyclus doorbreken kan alleen door structureel kinderen én volwassenen vaardiger te maken, door blijvend te investeren in preventie én bestrijding. Het betreft gedragsverandering en die bereikt men niet met een incidentele aanpak.

Bovendien is laaggeletterdheid een gevaar voor de democratie. Laagtaalvaardige mensen zijn kwetsbaarder voor desinformatie, populisme en manipulatie. En dat vergroot weer de sociale ongelijkheid.

Minder investeren in geletterdheid betekent op termijn een (veel) hogere en ontwrichtende kostenpost voor de samenleving.

Kort samengevat: **Structurele aandacht voor geletterdheid hoort een duidelijke en duurzame plek te krijgen in de Goudse gemeenschap en dus in het Samenlevingsakkoord.** Op die manier kunnen we binnen het hechte Taalakkoordnetwerk dat de laatste jaren ontstaan is, een steeds efficiëntere aanpak realiseren.

Aan de basis van een toekomstbestendig, betrouwbaar, inclusief, veilig en verbonden Gouda staat een **Geletterd Gouda**. En in een Geletterd Gouda doen we meer dan alleen het bestrijden van laaggeletterdheid als er al andere problemen zijn gesignaleerd, maar zorgen we ervoor dat álle Gouvenaars tijdig leesvaardig, digitaal vaardig en informatievaardig zijn. Dat doen wij graag in samenwerking met alle partners en de gemeente. Voor meer details, advies en informatie kunt u vanzelfsprekend te allen tijde een beroep op ons doen.

Met vriendelijke groet, mede namens diverse professionals werkzaam binnen de arbeidsmarktregio Midden-Holland,

Saskia van Schaik, Brede School

Esther van der Meer, Sociaal Team Gouda

Wanda Prins en Erna Staal, (Digi)Taalhuis / Bibliotheek Gouda